

FRÁSÖGN

af fundi þingmannanefndar og ráðherra EFTA í Genf 12. nóvember 2012

Af hálfu Íslandsdeildar þingmannanefnda EFTA og EES sóttu fundina þau Árni Þór Sigurðsson formaður, Sigmundur Davíð Gunnlaugsson, Sigmundur Ernir Rúnarsson og Þorgerður K. Gunnarsdóttir, auk Stígs Stefánssonar ritara Íslandsdeildar. Í Genf fór fram fundur þingmanna og ráðherraráðs EFTA um fríverslunarmál auk þess sem þingmannanefnd EFTA fjallaði á eigin fundi um frjálsa för vinnuafls á EES-svæðinu og viðskipti EFTA-ríkjanna við Mið-Ameríku.

Á fundi þingmanna og ráðherraráðs EFTA í Genf var einkum fjallað um gerð fríverslunarsamninga EFTA, en það er fastur dagskrárliður á slíkum fundum. Engin ríkjasamtök hafa náð meiri árangri í gerð fríverslunarsamninga að Evrópusambandinu undanskildu. Eru fríverslunarsamningar EFTA nú 24 talsins og ná til 33 ríkja. Á fundinum flutti Össur Skarphéðinsson, utanríkisráðherra og formaður ráðherraráðs EFTA, framsögu um stöðu og horfur fríverslunarsamninga samtakanna. Tilkynnti hann um nýhafnar viðræður EFTA við Malasíu og jafnframt um samstarfsyfirlýsingu EFTA og Pakistan, en slíkar samstarfsyfirlýsingar eru oft fyrirboði fríverslunarviðræðna. Af yfirstandandi viðræðum eru þær mikilvægustu við Indland og Rússland. Rússland er í tollabandalagi við Kasakstan og Hvíta-Rússland svo EFTA á í viðræðum við ríkin þrjú sameiginlega. Þá á EFTA í viðræðum við Bosníu og Hersegóvínu, Kostaríku, Gvatemala, Hondúras, Panama, Indónesíu og Víetnam. Árni Þór Sigurðsson gerði grein fyrir ferð utanríkismálanefndar Alþingis til Kanada í október sl. þar sem nefndin hittir m.a. utanríkismálanefnd og utanríkisviðskiptanefnd kanadíska þingsins auk embættismanna í utanríkisráðuneyti. Á fundunum talaði utanríkismálanefnd máli EFTA en mikill áhugi er á að uppfæra fríverslunarsamning EFTA og Kanada frá árinu 2009 svo samningurinn verði svokallaður „annarrar kynslóðar samningur“ og taki til þjónustuviðskipta og ríkisinnkaupa auk hefðbundinna vöruviðskipta. Viðmælendur utanríkismálanefndar í Kanada sögðu áhuga á að fara í slíka vinnu fljótlega eftir að yfirstandandi fríverslunarviðræðum Kanada og ESB lýkur en stefnt er að því að það geti orðið um áramót. Samningur Kanada og ESB mun setja ákveðin viðmið fyrir uppfærslu á samningi Kanada og EFTA. Þó voruð kanadískir viðmælendur við því að töf gæti orðið á viðræðum við EFTA af þeirri einföldu ástæðu að samningamenn Kanada væru ofhlaðnir störfum en kanadísk stjórnvöld eiga í fríverslunarviðræðum við 14 aðila um þessar mundir. Árni Þór spurði loks um samskipti EFTA við Palestínu og gerði grein fyrir þingsályktunartillögu sem liggur fyrir Alþingi um að ríkisstjórnin grípi til nauðsynlegra aðgerða annars vegar til að tryggja réttar upprunamerkingar vara sem framleiddar eru á hernumdum svæðum Palestínu og hins vegar til að gera Palestínumönnum kleift að nýta sér kosti fríverslunarsamnings EFTA og Palestínu. Utanríkisráðherra sagði ísraelsk stjórnvöld standa í vegi fyrir að Palestínumenn njóti ávaxta fríverslunarsamningsins við EFTA með því að hindra eðlilega vöruflutninga frá yfirráðasvæði þeirra. EFTA gæti lítið gert við því en einbeitti sér að efnahagslegu samstarfi við palestínsk yfirvöld á annan máta. Hvað Kanada varðar kvaðst utanríkisráðherra vonast til að viðræður um uppfærslu fríverslunarsamningsins gætu hafist á fyrri hluta árs 2013.

Á fundi þingmannanefndar EFTA var fjallað um skýrslu nefndarinnar um frjálsa för vinnuafls. Svissneski þingmaðurinn Ignazio Cassis var framsögumaður skýrslunnar og fór yfir hve EFTA-ríkin eru háð innfluttu vinnuafli. Atvinnuleysi í EFTA-ríkjunum er mun minna en meðaltal ESB sem er 10,4%. Auk þess fer atvinnuleysi minnkandi innan EFTA á meðan það eykst innan ESB. Mikil aukning á innflutningi vinnuafls varð í kjölfar austurstækkunar ESB árið 2004 og hefur hlutur erlends vinnuafls aukist stöðugt í EFTA-ríkjunum þremur utan

Íslands en héraendis minnkaði hlutur þess í kjölfar efnahagshrunsins. Þingmannanefndin samþykkti ályktun á grunni skýrslunnar þar sem m.a. var lögð áhersla á áframhaldandi þörf EFTA-ríkjanna fyrir innflutt vinnuafl og að ríkjunum hefði verið kleift að viðhalda félags- og velferðarkerfum sínum m.a. með innfluttu vinnuafli.

Þingmannanefndin fór einnig yfir viðskipti EFTA við ríki Mið-Ameríku og flutti Ivo Kaufmann, aðstoðarframkvæmdastjóri EFTA, framsögu þar um. Var sjónum einkum beint að ríkjunum fjórum sem EFTA á í sameiginlegum viðræðum við, þ.e. Panama, Kostaríka, Gvatemala og Hondúras. Viðskipti EFTA við ríkin fjögur námu 885 milljónum bandaríkjadala árið 2011. Þar af voru 47% viðskiptanna við Panama, 24% við Kostaríka og 16% við Gvatemala og 6% við Hondúras. Vonast er til að fríverslunarsamningur geti legið fyrir í lok þessa árs.

Að venju fóru fram á fundi þingmannanefndarinnar hringborðsumræður um stjórn málaástand í EFTA-löndunum. Þar gerði Árni Þór Sigurðsson stuttlega grein fyrir niðurstöðu þjóðaratkvæðagreiðslu um tillögur stjórnlagaráðs og framhald vinnu Alþingis við endurskoðun stjórnarskrárinnar. Þá gerði hann grein fyrir stöðu aðildarviðræðna við ESB og prófkjörum og forvölum stjórn málaflokkanna fyrir alþingiskosningarnar 27. apríl nk.

Í lok fundar þingmannanefnar EFTA var ákveðið að Ísland tæki við formennsku nefndarinnar starfsárið 2013 og var Árni Þór Sigurðsson kjörinn formaður.

Frekari upplýsingar fást á vefsíðunni www.efta.int og á nefndasíðu.